Ministerie van Justitie en Veiligheid

Minister van Justitie en Veiligheid
Minister voor Rechtsbescherming

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
28 februari 2024

Ons kenmerk
5193270

nota

Nader rapport en brief aan Tweede Kamer wetsvoorstel confiscatie criminele goederen

1. Aanleiding

In mei 2023 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State advies uitgebracht over het wetsvoorstel confiscatie criminele goederen (CCG), dat uitgaat van een civielrechtelijke procedure voor confiscatie van goederen met een criminele herkomst zonder daaraan voorafgaande strafrechtelijke veroordeling (*non conviction based confiscation*, NCBC).

Eerder bent u geïnformeerd over de samenloop met de richtlijn betreffende ontneming en confiscatie van vermogensbestanddelen (hierna: Confiscatierichtlijn), waarover in Brussel is onderhandeld. Deze richtlijn gaat uit van een *strafrechtelijke* confiscatieprocedure. U heeft toen besloten het wetsvoorstel CCG niet verder in procedure te brengen als de Confiscatierichtlijn zou verplichten tot het introduceren van een strafrechtelijke confiscatieprocedure. Inmiddels is over de Confiscatierichtlijn een politiek akkoord bereikt, de richtlijn verplicht inderdaad tot een dergelijke confiscatieprocedure.

Aan u worden voorgelegd (1) een concept-nader rapport dat ertoe strekt het wetsvoorstel niet in te dienen bij de Tweede Kamer en (2) een conceptbrief aan de Tweede Kamer waarmee de Kamer wordt geïnformeerd.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met:
1. Behandeling van het concept-nader rapport in de eerstvolgende Ministerraad ter verkrijging van akkoord voor het niet indienen van het wetvoorstel CCG en de publicatie van de betreffende documenten in de Staatscourant (wetsvoorstel met memorie van toelichting, advies van de Raad van State en nader rapport);
2. Nadat ook de Koning heeft ingestemd met het nader rapport; verzending van de conceptbrief aan de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

Bij nota van 2 november 2023 is aan u voorgelegd hoe verder te gaan met het wetsvoorstel CCG, in het licht van de Confiscatierichtlijn. In die nota is toegelicht dat een civielrechtelijke procedure naar verwachting niet voldoende is om te voldoen aan de Europese confiscatierichtlijn, dat de ketenorganisaties tegen die achtergrond eensluidend een voorkeur kenbaar hebben gemaakt voor een geheel strafrechtelijke regeling voor een procedure NCBC (in plaats van zowel een

civielrechtelijke als een strafrechtelijke procedure) en dat een geheel strafrechtelijke regeling ook vanuit juridisch perspectief de voorkeur zou hebben. Bij deze nota heeft de SG in Digijust opgemerkt zich te kunnen vinden in het advies om een geheel strafrechtelijke confiscatieprocedure uit te werken, op voorwaarde dat de effectiviteit hiervan niet minder wordt dan die van de civielrechtelijke regeling (wetsvoorstel CCG). In reactie hierop kan worden opgemerkt dat de strafrechtelijke procedure naar verwachting niet minder effectief zal zijn dan de civielrechtelijke procedure. De richtlijn laat ruimte voor een strafrechtelijke procedure die op het punt van zowel de reikwijdte als de bewijsstandaard even effectief is als het wetsvoorstel CCG, terwijl bij een strafrechtelijke invulling tevens de internationale strafvorderlijke rechtshulpinstrumenten kunnen worden benut.

U heeft toen ingestemd met de uitwerking van een strafrechtelijke regeling voor een procedure NCBC. Deze regeling zou, als de richtlijn zou verplichten tot het introduceren van een strafrechtelijke procedure, in de plaats komen van de civielrechtelijke procedure van het wetsvoorstel CCG, dat dan niet zou worden voortgezet. Zoals verwacht verplicht de richtlijn inderdaad tot een strafrechtelijke procedure.

Het niet indienen van een wetsvoorstel na ontvangst van een advies daarover van de Raad van State, dient te worden toegelicht in het nader rapport en te worden voorgelegd aan de Ministerraad.

4. Toelichting

4.1 Nader rapport
In het concept-nader rapport wordt kort ingegaan op de verhouding tussen het wetsvoorstel en de Confiscatierichtlijn. Daarbij wordt toegelicht waarom u de voorkeur geeft aan implementatie van de Confiscatierichtlijn door middel van een strafrechtelijke procedure NCBC, die ook in de plaats kan komen van de in het wetsvoorstel CCG voorgestelde civielrechtelijke procedure NCBC. Dit betekent dat de wetgevingsprocedure van dat wetsvoorstel niet wordt voortgezet, en het wetsvoorstel niet bij de Tweede Kamer wordt ingediend.

4.2 Brief aan Tweede Kamer
In de conceptbrief aan de Tweede Kamer is aangegeven dat de Confiscatierichtlijn verplicht tot de invoering van een beperkte strafrechtelijke procedure NCBC. Indien het civielrechtelijke wetsvoorstel CCG, dat een bredere reikwijdte heeft dan de richtlijnverplichting, zou worden voortgezet, zou dit leiden tot twee verschillende afpakprocedures. Vanwege de rechtszekerheid en uitvoerbaarheid gaat de voorkeur uit naar een ruime strafrechtelijke confiscatieprocedure die ook de reikwijdte van het wetsvoorstel CCG omvat; de richtlijn biedt daarvoor de ruimte aangezien deze minimumvoorschriften bevat en lidstaten een ruimere regeling mogen voorzien.

De Confiscatierichtlijn zal naar verwachting deze zomer worden gepubliceerd. Een conceptwetsvoorstel ter implementatie zal zo snel mogelijk na publicatie en inwerkingtreding van de Confiscatierichtlijn in procedure worden gebracht.

4.3 Politieke context
In het coalitieakkoord 2021 – 2025 is aangegeven dat het verdienmodel van criminelen harder wordt aangepakt door de jacht op crimineel geld te

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
28 februari 2024

Ons kenmerk
5193270

intensiveren.[1] Dit wetsvoorstel draagt daaraan bij doordat mogelijk wordt gemaakt om crimineel vermogen te confisqueren wanneer veroordeling niet mogelijk is. De afgelopen jaren is hier meermaals door verschillende Kamerleden en fracties naar gevraagd. In het verkiezingsprogramma van de VVD wordt ingezet op het slopen van criminele verdienmodellen, en ook andere partijen hebben voornemens die raken aan het onderwerp van dit wetsvoorstel opgenomen in de verkiezingsprogramma's voor de laatste verkiezingen (o.a. NSC, BBB, GL/PvdA).

Bij het bereiken van een algemene oriëntatie over de Confiscatierichtlijn in de JBZ-Raad hebben verschillende fracties in juni vorig jaar gevraagd naar de verhouding tussen de Confiscatierichtlijn en het wetsvoorstel CCG. In reactie hierop heeft u aangegeven de Tweede Kamer hierover nader te berichten nadat het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel zou zijn ontvangen. Hierbij heeft u al voorzichtig aangegeven dat implementatie van de richtlijnverplichting mogelijk niet zal kunnen plaatsvinden via het wetsvoorstel CCG. Dit is met het afronden van de onderhandelingen over de richtlijn definitief geworden.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Deze beslisnota kan geheel openbaar worden gemaakt, met uitzondering van de persoonsgegevens van de betrokken ambtenaren.

[1] Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst, Coalitieakkoord 2021 – 2025, VVD, D66, CDA en ChristenUnie, 15 december 2021, blz. 21.